

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2362/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 4.Pkf.20.531/2023/2. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Mester Szabolcs (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszát a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság 1.Pkf.50.109/2023/6. számú végzésével, illetve a Szegedi Törvényszék 4.Pkf.20.531/2023/2. számú végzésével szemben terjesztette elő, s kérte a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság a 2.P.20.200/2022/18. számú végzése – melyet a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.040/2023/2. számú végzésével helybenhagyott – ideiglenes intézkedésben szabályozta a kérelmező apa (indítványozó) és a kérelmezett anyával közös gyermeke közötti kapcsolattartást. Ezt követően fordult az indítványozó kérelmével a bírósághoz, minthogy a 2023. június 17. és 18. napjára eső kapcsolattartást a kérelmezett nem a jogerős végzés szerinti időtartamban biztosította számára, valamint a gyermeket nem készítette fel a kapcsolattartásra (a kapcsolattartás a tárgyi napon reggel 9 óra helyett 15 órakor valósult meg úgy, hogy a kérelmező a gyermek személyes okmányait az indítványozónak nem adta át). Az indítványozó kérte a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság 2.P.20.200/2022/18. számú ideiglenes intézkedésében meghatározott kapcsolattartás végrehajtását akként, hogy a kapcsolattartás pótlását a bíróság rendelje el, valamint a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/D. § (2) bekezdés b) pontja alapján szabjon ki pénzbírságot, és marasztalja az illeték megfizetésében.

- [3] A kérelem nyomán eljáró elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felek nem vitatták azt, hogy az indítványozó és gyermeke között 2023. június 17-én reggel 9 óra és délután 15 óra között a kapcsolattartás nem valósult meg. A bíróság elrendelte a részben elmaradt kapcsolattartás végrehajtását és felhívta a kérelmezettet, hogy a végzés kézbesítését követően az esedékes kapcsolattartásnak a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltaknak megfelelően tegyen eleget. Az elsőfokú bíróság az elmaradt hat óra kapcsolattartás pótlásának elrendelését azért tartotta indokoltnak, mivel 2023. június 17-én 15 órától megvalósult a kapcsolattartás.
- [4] Az elsőfokú végzéssel szemben benyújtott fellebbezések nyomán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú végzés nem fellebbezett részét nem érintette, a megfellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta, a kérelmező (indítványozó) kapcsolattartás végrehajtása iránti kérelmét elutasította; mellőzte továbbá a kapcsolattartás végrehajtásának módjára vonatkozó és az azzal összefüggő figyelmeztetéseket tartalmazó rendelkezéseket. A másodfokú bíróság „elsődlegesen megállapította, hogy a kérelmező a Bpnp. 22/C. § (2) bekezdés b) pontja szerint kizárólag az elmaradt kapcsolattartás pótlása iránt terjesztett elő kérelmet.” Erre figyelemmel a másodfokú bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság bár pontosan rendelkezett az elmaradt kapcsolattartás pótlásának módjáról és annak végső határidejéről, amely az elmulasztott időponttól számított 6 hónap. A konkrét esetben ugyanakkor 2023. június 17. napjától számítva a kérelmezettnek legkésőbb 2023. december 17. napjáig kellett volna biztosítania az elmaradt kapcsolattartás pótlását, s ekként a kérelmező 2023. július 17. napján – az önkéntes teljesítésre nyitva álló határidő lejártá előtt – terjesztette elő kérelmét, ezért az idő előtti volt. A teljesítési határidő lejártának hiányában a Bpnp. 22/B. (4) bekezdés b) pontjában írt és a kapcsolattartás végrehajtása alapjául szolgáló törvényi feltétel nem áll fenn. Ezért a másodfokú bíróság a kérelmező fellebbezésében foglaltakat érdemben nem vizsgálta.
- [5] A bírói döntéssel szemben előterjesztett – az Alkotmánybíróság főtitkárának felhívása nyomán kiegészített – alkotmányjogi panaszában az indítványozó állította, hogy a kifogásolt bírói döntés, nevezetesen a kapcsolattartás végrehajtásának, valamint a pótlás elrendelésének elmulasztása sérti az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésben biztosított jogát a gyermekével való kapcsolattartásra. Sérti továbbá az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdését, miszerint: „Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.”; valamint: „A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.” Az indítványozó hivatkozott továbbá arra, hogy a támadott bírói döntés „az Alkotmánybíróság 3068/2022. (11.25.) AB határozatában foglaltakat” is sérti. Álláspontja szerint a kifogásolt bírói döntés a „Római Egyezmény 8. Cikk (1) bekezdésében foglaltakkal” is ellentétes, mely szerint: „Mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák.”

- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29-31. § szerinti feltételeket.
- [7] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó az alapügyben kérelmező volt, jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [8] Az indítvány megfelel továbbá az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], illetve e vonatkozásban az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Indítványának benyújtását indokolta, kifejtve az érintett Alaptörvényben foglalt jog sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a támadott bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [9] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (a jogerős végzést az indítványozó 2023. augusztus 28-án vette át, alkotmányjogi panaszát az ügyben eljáró elsőfokú bíróság útján 2023. október 25-én terjesztette elő) a rendes jogorvoslattal nem támadható jogerős bírósági végzést támadta.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott arra, hogy a támadott bírói döntés „az Alkotmánybíróság 3068/2022. (11.25.) AB határozatában foglaltakat”, valamint a „Római Egyezmény 8. Cikk (1) bekezdésében foglaltakkal” is sérti. E tekintetben az indítvány nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltaknak, mely szerint bírói döntéssel szemben alkotmányjogi panasszal akkor lehet az Alkotmánybírósághoz fordulni, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés „az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti”. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásban nincs hatásköre a bírói döntés nemzetközi szerződésbe (lásd például: 3105/2023. (III. 14.) AB határozat,

Indokolás [21]; 14/2023. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [19]], illetve az Alkotmánybíróság korábbi határozataiba ütközésének vizsgálatára.

- [11] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [12] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírói döntés alaptörvény-ellenességét állította az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, valamint XVI. cikk (1) bekezdése alapján. Ennek kapcsán jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Az Alkotmánybíróság ekként a bírói döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4], 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság rámutatott már arra, hogy „[a] bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe”. „Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]” {ld. először: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}
- [13] A vizsgált ügyben eljáró másodfokú bíróság megállapítása szerint a kérelmező a Bpnp. 22/C. § (2) bekezdés b) pontja szerint kizárólag az elmaradt kapcsolattartás pótlása iránt terjesztett elő kérelmet. Az indítványozó alkotmányjogi panasa szerint a kérelme többet tartalmazott ennél, s ezzel összefüggésben vélte úgy, hogy a kifogásolt bírói döntés, nevezetesen a kapcsolattartás végrehajtásának, valamint a pótlás elrendelésének elmulasztása sérti az Alaptörvényben biztosított jogait. Az alapügyben eljáró bíróságra tartozik annak megállapítása, hogy a konkrét esetben pontosan mire irányult az elbírálandó kérelem, az Alkotmánybíróság ennek megállapítására nem rendelkezik hatáskörrel, erre a bírói döntések kizárólag alkotmányossági szempontú vizsgálata nem terjedhet ki. Ezt is figyelembe véve nem

állapítható meg, hogy a kapcsolattartás végrehajtásának elrendelése iránti nemperes eljárásban hozott, támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kérdése merülhetne fel az alapügyben elbírált kérelem tartalmának megállapítása, s az erre figyelemmel meghozott bírói döntés –a kapcsolattartás végrehajtásának, valamint a pótlás elrendelésének indítványozó által sérelmezett elmulasztása – miatt.

- [14] Az indítványozónak jelen alkotmányjogi panasz beadványában előadott érveit illetően tehát az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok (alkotmányjogi panasz, illetve a támadott bírói döntések) alapján arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem volt megállapítható, hogy a támadott bírói döntésekkel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [15] A fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdésének, részben nem tett eleget a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, ezért az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)-(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. november 26.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró